

BELÜGYMINISZTERIUM**Szigorúan titkos!**

Szám: 10-24/27/1960.

TUK 4/1988 BM ut

A Magyar Népköztársaság
Belügyminiszterhelyettesének
0027. számú
UTASÍTÁSA

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
 az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
 figyelemmel

Budapest, 1960. december 29-én

A Belügyminiszter Elvtárs 1960. december 28-án kelt 0017. számú parancsában rendezte az operatív környezettanulmányok elkészítésének, a környezettanulmányok központi nyilvántartásának, a nyílt rendőri információ szerzésének rendszerét.

A Belügyminiszter Elvtárs parancsa alapján az illetékes rendőri szervek vezetőit az alábbiakra

u t a s í t o m :

I.

1. A környezettanulmányok kérésénél, elkészítésénél, nyilvántartásánál és felhasználásánál kialakult jelenlegi gyakorlaton változtatni kell.

Szigorúan be kell tartani és tartatni azt az operatív alapelvet, hogy a fő eszköz az ügynökség, amelynek munkáját a környezettanulmány nem helyettesítheti, csak kiegészítheti.

2. Az a rendőri szerv, amelyiknél a környezettanulmány készítésének igénye felmerül, mielőtt a környezettanulmányozó munkával megbízott szervhez fordulna, köteles megvizsgálni:

- az érdekelt személyről készített-e már más rendőri szerv környezettanulmányt,
- a kívánt adatokat nem lehet-e gyorsabban és eredményesebben egyéb operatív eszközök (ügynökség) felhasználásával beszerezni.

3. A munka megkönnyítése érdekében az Országos Rendőrfőkapitányság Bűnügyi Nyilvántartó Osztályán és a megyei rendőrfőkapitányságok bűnügyi osztályain kétféle nyilvántartást kell létrehozni.

1961. július 1-ig

- az elkészült környezettanulmányok nyilvántartását (ebben a nyilvántartásban az elkészült környezettanulmányok másodpéldányait és a bennük szereplő személyek kartonjait kell lerakni).

1961. október 1-ig

- az ügynökség lakhely szerinti nyilvántartását (ebben a nyilvántartásban az ügynökségek valamennyi tagjának, valamint a figyelőapparátus által beszervezett figyelőhelyeknek lakhely szerinti kartonrendszerét kell felállítani. Ezt a nyilvántartást a Budapesti és a Pest Megyei Rendőrfőkapitányságon nem kell felállítani.

Ilyen nyilvántartásokat hoznak létre a rendőrség politikai nyomozó szervei is:

- környezettanulmány nyilvántartásokat a BM. II/9. Osztályán és a megyei rendőrfőkapitányságok politikai osztályán,
- az ügynökség lakhely szerinti nyilvántartását a BM. II/11. Osztályán és a megyei politikai osztályokon.

4. A rendőri szervek — mielőtt a környezettanulmányozó szervektől környezettanulmányt kérnek — az arra jogosult vezető engedélyezése után kötelesek prioritást végezni az ORFK. Bűnügyi Nyilvántartó Osztálya központi környezettanulmány és az ügynökség lakhely szerinti nyilvántartásaiban.

5. Ha a keresett környezettanulmány a központi nyilvántartóban szerepel, de az adatok hiányosak, vagy nem minden kérdésre adnak kielégítő választ, meg kell teremteni a kapcsolatot azzal a szervvel, amelynek a környezettanulmány készült és meg kell kísérelni a hiányzó adatok pótlását.

Ha a keresett környezettanulmány a nyilvántartásban nem szerepel, vagy az ott kapott adatok nem kielégítőek, az ügynökség lakhely szerinti helyi, illetve központi nyilvántartójában kell prioritást végezni.

Amennyiben a nyilvántartó adatai szerint a környezettanulmányozandó személy lakóterületén ügynökség van, a szükséges adatokat az ügynököt tartó osztály illetékes beosztottja útján kell beszerezni.

6. Az ügynököt tartó osztály beosztottja környezettanulmányt nem végezhet, csupán ügynökén keresztül tájékozódhat, hogy az a tisztázandó kérdésekre kielégítő választ tud-e adni.

7. Különösen fontos ügyekben a rendőri szervek a miniszteri parancsban meghatározott vezetők külön engedélye alapján prioritást végezhetnek a politikai nyomozók nyilvántartásában is és a szükséges adatok beszerzését rajtuk keresztül eszközölhetik.

8. A környezettanulmányok nyilvántartójában és az ügynöki lakhelynyilvántartóban történt eredménytelen prioritálás után szabad csak a környezettanulmányozó munkával megbízott rendőri szerveket a feladat elvégzésével megbízni.

9. A környezettanulmányok indokolatlanul magas számának csökkentése és az állampolgárok felesleges zaklatásának elkerülése érdekében környezettanulmányt készíttetni az alább felsorolt vezetők jogosultak:

- az ORFK. vezetőjének bűnügyi és vasúti helyettese,
- a megyei (budapesti) rendőrfőkapitányságok vezetői és első helyettesei,
- az ORFK. társadalmi tulajdon védelmi, bűnüldözési osztály vezetője és helyettesei, a vasúti osztály vezetője és helyettese,
- a Budapesti Rendőrfőkapitányság társadalmi tulajdon védelmi, bűnüldözési és felderítő osztály vezetője és helyettesei,
- a budapesti (megyei) főkapitány, illetve helyettese jóváhagyásával a járási, városi (kerületi) rendőrkapitányságok vezetői,
- a II. Főosztály osztályvezetői,
- a Személyzeti Főosztály vezetője,
- a BM. Titkárság vezetője.

A fenti ORFK. vezetők közül a II. Főosztálytól környezettanulmányt igényelhet az ORFK. vezetőjének bűnügyi és vasúti helyettese.

10. Környezettanulmány végzésére jogosultak:

- Budapest területén: a BRFK. Felderítő Osztálya és a főkapitányság vezetője által megbízott — erre a feladatra kiképzett — nyílt állományú nyomozók.
- Vidéken: a megyei főkapitányság vezetője által megbízott — erre a feladatra kiképzett — nyílt állományú nyomozók.

11. A BRFK. Felderítő Osztálya Nagy-Budapesten dolgozik úgy, hogy a város területét az operatív tisztek létszámától függően körzetekre osztja fel. Minden ilyen területen egy-egy operatív tiszt felelős:

- a környezettanulmány elkészítéséért,
- az esetleges hálózat megszervezéséért,
- az adatszolgáltatói hálózat kiépítéséért.

A környezettanulmányozó operatív tiszt a környezettanulmányt általában a lakóhelyen készíti el. Amennyiben a környezettanulmányt kérő szerv a feldolgozandó személy munkahelyéről is kér adatokat, ez csak abban az esetben szerezhető be, ha dekonspirációt nem von maga után.

12. A környezettanulmányok készítésével megbízott szerveken kívül a rendőrség egyéb szerveinek beosztottai környezettanulmányt nem készíthetnek.

A környezettanulmány készítésére nem jogosult szervek beosztottai kivételesen — vezetőik jóváhagyásával — a lakóterületen kizárólag a lakónyilvántartókönyv alapján címmegállapítást végezhetnek, de egyes személyekre vonatkozó adatok felől nem érdeklődhetnek.

13. Környezettanulmányt az arra rendszeresített szolgálati jegyen kell kérni.

A szolgálati jegy minden rovatát gondosan ki kell tölteni. A szolgálati jegyek aláírására jogosult vezetők különös figyelmet fordítsanak arra, hogy azon az alábbi kérdések pontosan legyenek meghatározva:

- a környezettanulmány célja,
- kérdések, melyekre a környezettanulmánynak választ kell adnia,
- szükséges-e környezettanulmány készítése a feldolgozandó személy munkahelyén is.

A szolgálati jegyen fel kell tüntetni a már rendelkezésre álló adatok rövid kivonatát is.

14. A hiányosan kitöltött szolgálati jegyet a környezettanulmányozó szerv végrehajtás nélkül visszaküldheti.

15. Az operatív feldolgozó munka jellegétől függően, továbbá a környezettanulmányt kérő szerv által meghatározott szempontoknak megfelelően a környezettanulmány tartalmazhat:

- személyi adatokat, munkahelyet, lakhelyet,
- családi állapotot, vagyoni helyzetet,
- múltbeli és jelenlegi politikai, erkölcsi magatartást, jellembeli tulajdonságot,
- családi, baráti és bűnös kapcsolatokat,
- valamint azokat az adatokat, amelyek a környezettanulmány készítése során felmerültek és a környezettanulmányt készítő beosztott megítélése szerint operatív jelleggel bírnak.

16. A környezettanulmányozó operatív tisztnek mindazokra a környezettanulmányi kérdésekre válaszolnia kell, amelyeket a környezettanulmányt kérő szervek jeleznek. Ha a kérdések valamelyikére nem tud választ adni, úgy meg kell jelölnie annak okát.

A környezettanulmányban minden esetben meg kell jelölni a forrásokat, az adatszolgáltatókat név és lakcím szerint, a hálózati személyeket pedig fedőnév szerint. A környezettanulmány adatait, ha ez nem vezet dekonspirációra, lehetőség szerint több oldalról ellenőrizni kell. Amennyiben egyes adatokat nem tudott ellenőrizni, azt fel kell tüntetni a környezettanulmányban.

17. A környezettanulmányozó munkával megbízott beosztottak csak titkos úton, ügynökségeken, be nem szervezett adatszolgáltatókon keresztül, vagy fedőigazolvány felhasználásával szerezhetnek be adatokat.

18. A környezettanulmány készítéséhez új ügynöki hálózatot csak kivételesen, indokolt esetben szabad kiépíteni. Az adatgyűjtés során elsősorban a már meglévő ügynökségre és a beszerzés nélküli adatszolgáltatókra kell támaszkodni. Az eddigieknél nagyobb súlyt kell fektetni a társadalmi kapcsolatok növelésére.

A környezettanulmányozó apparátus beszervezett hálózata főleg párttonkízüliekből állhat, a be nem szervezett adatszolgáltatók párttagok is lehetnek.

19. A környezettanulmányozás közben az operatív tisztnek már az első alkalommal is ellenőriznie kell azokat a személyeket, akiktől adatokat kér, nehogy azok elfogultak legyenek.

20. A „T“ állományú operatív beosztottak környezettanulmányt csak fedőigazolvánnyal készíthetnek. Rendőrigazolványt csak akkor használhatnak, ha az adatokat saját ügynökségükön keresztül szerzik be, vagy ha olyan helyen dolgoznak, ahol korábban már rendőrigazolványt használtak és ezért a fedőigazolvány használata dekonspirációhoz vezetne.

Az operatív tiszt azon a területen, ahol már környezettanulmányt készített, újabb adatokat csak a korábban használt fedőszerv igazolványával szerezhethet be. Ezen igazolvány használatát az illetékes fedőszerv vezetőjén keresztül megfelelően legalizálni kell.

A fedőigazolvány felhasználása érdekében el kell sajátítani a fedőszerv munkamódszereit és egyéb, a környezettanulmányozáshoz szükséges tudnivalókat.

A környezettanulmányozó munkában csak a II/10. Osztályon keresztül beszerzett fedőigazolványok használhatók.

21. A környezettanulmányozó beosztott azon a területen, ahol fedőigazolvánnyal dolgozik, nem tarthat ügynökséget, mert ezzel módszerünk dekonspirálódna.

22. A környezettanulmányokat „szigorúan titkos“ adatként kell kezelni, függetlenül attól, hogy az adatokat ügynökség útján, vagy fedőigazolvánnyal szerezték be. Felhasználásuk, irattározásuk csak az operatív elvek és a „Nyilvántartási Utasítás“ figyelembevételével történhet.

23. Az elkészült környezettanulmányok egy másolati példányát a budapesti és Pest megyei környezettanulmányozó szervek az ORFK. Bűnügyi Nyilvántartó Osztályának küldjék meg és ezzel egyidejűleg saját nyilvántartásukban kartonon jelezzék a környezettanulmány elkészültét.

A vidéki környezettanulmányozó szervek az általuk készített környezettanulmányok másolatát a megyei rendőrfőkapitányságokon felállított környezettanulmányok nyilvántartásában helyezték el és ezzel egyidejűleg — a pontos személyi adatokat és a környezettanulmány készítésének célját és időpontját tartalmazó kartonnal — értesítsék az ORFK. Bűnügyi Nyilvántartó Osztályát.

Az ORFK. Bűnügyi Nyilvántartó Osztálya a kartonokat központi nyilvántartásba veszi.

24. Valamennyi környezettanulmányozó szerv köteles az elkészített környezettanulmányokról az előző pontban meghatározott tartalmú kartonon értesíteni a BM. II/9. Osztályát is központi nyilvántartásbavétel végett.

25. Nyílt ügyészégi iratokkal együtt környezettanulmányt kezelni tilos.

26. Az operatív környezettanulmányok adatait a nyílt vizsgálati szakaszban az operatív elvek figyelembevételével csak úgy lehet felhasználni, hogy a környezettanulmány mint operatív eszköz ne dekonspirálódjék.

II.

Nyílt rendőri információ

A nyílt rendőri információt a bíróság, ügyészség megkeresései alapján a lakosság egyes kérelmeiben való döntés során kell beszerezni abban az

esetben, ha a rendőri jelleg felfedése nem jár hátránnyal. A nyílt rendőri információt be lehet szerezni úgy rendőri, mint polgári ruhában a rendőri jelleg feltüntetésével.

1. a) A nyílt rendőri információt csak politikailag megbízható, érdektelen személyektől lehet beszerezni, a kapott adatokat több oldalról le kell ellenőrizni.
- b) Nyílt rendőri információ gyűjtésére az engedélyt az alábbi vezetők adhatják meg:

Bűnügyi szervek felé:

- az ORFK. vezetőjének helyettesei,
- az ORFK. osztályvezetői,
- a budapesti és megyei főkapitányok és helyetteseik,
- a budapesti és megyei bűnügyi osztály- és alosztályvezetők,
- a járási, városi, kerületi kapitányok,
- a járási, városi, kerületi bűnügyi alosztályvezetők.

Közrendvédelmi és közlekedésrendészeti szervek felé:

- az ORFK. vezetőjének helyettesei, osztályvezetői,
- a BRFK. vezetője és helyettesei,
- a megyei rendőrfőkapitányok és rendőri helyetteseik,
- a megyei, budapesti, központi osztályvezetők,
- a járási, városi, kerületi kapitányok,
- az őrparancsnokok (az őrök által nyomozott ügyekben).

A nyílt információ gyűjtésére az engedélyt írásban kell megadni.

2. Az információk zömét nem rendőri eljárással, hanem hivatalos véleménykérés útján kell beszerezni.

a) Személyzeti vonalon:

A személyzeti szervek kérjenek véleményt az előző munkahelyekről, lakhelyének tanácsától, a párt- és KISZ-szervezetektől.

b) Igazgatásrendészeti vonalon:

- Fegyvertartási ügyekben, golyós fegyverek esetén a megyei (megyei szintű) pártbizottságoktól, vadászfegyver esetén a járási tanácstól és a Vadásztársaságtól kell véleményt kérni.
- Engedélyügyekben az illetékes tanácstól, határsáv-ügyekben a lakhely szerinti tanácstól, vagy a munkahelytől kell véleményt kérni.
- A rendőri felügyelet, a kitiltás esetén a rendszeres ellenőrzés alapján összegyűlt anyagokból félévenként kell az összefoglaló jelentést elkészíteni.

Utasítom valamennyi rendőri szerv érdekelt vezetőjét, hogy jelen utasítást állományával megfelelő mértékben ismertesse és tegye oktatás tárgyává.

Dr. GARAMVÖLGYI VILMOS

rendőr vezérőrnagy,
miniszterhelyettes

Felterjesztve: Miniszter elvtársnak.

Kapják: miniszterhelyettesek,
ORFK. vezetőjének bűnügyi és vasúti helyettese,
ORFK. osztályvezetői és önálló alosztályvezetői,
Vasúti Osztály 12 példányt,
II. Főosztály vezetője, helyettesei,
II/1—11. Osztályok vezetői,
BM. Tanulmányi Osztály 2 példányt,
megyei (budapesti) rendőrfőkapitányok és rendőri helyetteseik,
BRFK. politikai nyomozó, bűnügyi, társadalmi tulajdon védelmi és fel-
derítő osztályainak vezetői, kerületi rendőrkapitányok.

Tartalmaz: 6 oldalt.

Készült: 150 példányban.